

פרשת כי תצא

והיה ביום הנחילו את בניו את אשר יהיה לו לא יוכל לבכר (כא, טז)

ובמתני' מגילה (כ, ב) ילפי' מהאי קרא דכל היום כשר להשקאת סוטה כבממו, אלא דתיקשי עלה מהא דבסוטה (יז, ב) אמר רבא מגילת סוטה שנכתבה בלילה פסלה, והטעם פרש"י דילפינן לה מהאי קרא דביום הנחילו את בניו, והק' התוס' אי מדמינן לה לממונות א"כ למה פסלו השקאה בלילה, הא השקאה גמ"ד הוה ובממון עושים גמ"ד בלילה עיי"ש. ובאמת דהאי מילתא דרבא קשה דמשנה מפורשת היא במגילה דכל היום כשר להשקאת סוטה, א"כ מה בא רבא לחדש לן הא כיון דילפינן דמעשה סוטה ביום מקרא, כתיבה נמי בכלל זה ומאי שנא, והרי גם לדידי' ילפינן מהאי קרא גופיה.

עוד קשה דאיכא פלוגתא דתנאי (סוטה כ, ב) דר"מ ס"ל לכל מטילים קנקנתום לכתובת ס"ת חוץ מפרשת סוטה שבתורה שכותבים בדיו דוקא, ר' יעקב אומר חוץ מפרשת סוטה של מקדש, והיינו דנחלקו אי משקין מס"ת עצמה או לא עיי"ש, וכיון דס"ל לר"מ דמשקין, א"כ פרשת סוטה שבה צריך למיכתב בדיו. ולכאורה לדעת ר"מ וכי נצטרך לבדוק כל ספר תורה אי נכתב בלילה שהרי אין משקין ממגילת סוטה שנכתבה בלילה, וא"כ וכי ליכא ס"ת שנכתבה אותה פרשת סוטה בלילה.

עוד הקשו האחרונים שם והרי במגילת סוטה כתיב וכתב הכהן ואם זר כתבו אין משקין ממנה, וכי יצטרכו הכהנים לכתוב הספר תורה, ויותר מזה קשה שהרי מבואר בדעת ר"מ שלא היו כותבים פרשת סוטה בתורה בקנקנתום כיון דמשקין, ולא שאמר רק שאם באים להשקות סוטה בפרשת סוטה שבתורה צריך לבדוק שלא נכתב בקנקנתום, אלא לכתחילה הוקבע משום האי דינא שכל הספרים יכתבו כן בדיו, א"כ ה"נ נקבע שרק כהנים יכתבו פרשת סוטה בס"ת, שהרי צריך כתיבת כהן, וזוהי קושיא חמורה.

והיה נראה ליישב דכל האי דינא דאיכא במגילת סוטה דהיינו כתיבה ביום וכדומה, היינו שבאים להחיל עליו שם דספר ומגילת סוטה שיוכלו להשקות בו ויהא לו שם של מגילת סוטה, בזה צריך שתהי' כתיבתו ביום, ובעי' שיכתבנה כהן כיון דכל מעשה הסוטה ביום ועיי" כהן, וזה דבר השייך לו ושייך למשפט שיהא ביום, אבל מגילת סוטה שבתוך הס"ת כבר איכא עלי' שם מגילה מחמת דין ס"ת שיש לו, ואיכא עלי' קדושת ס"ת שיש דין שאפשר להשקות במגילה שבתוך הס"ת, בזה כיון שכבר חל עליו דין של מגילת סוטה מחמת דין הס"ת, בזה לא צריך כל האי כללאל בכתיבת כהן וכתיבה ביום, דינא לו כבר דין ספר מחמת דין ס"ת. ומה שצריך דיו היינו משום דהתם דיו יוכל לימחות ולימחק בעינן, וזה ליכא בקנקנתום ולא שייך לזה דהכא.

ומעתה יתורץ מה שהק' התוס' לרש"י דגמר דין הוה בלילה, והשתא כיון דנמצאנו למדים דשייך בספר נמי מילתא דלא צריכים אלו הדינים, א"כ ודאי דגם ההתחלה וגם הסוף הם ההשקאה ולא הוה גמ"ד, שכל פעם גמ"ד נמשך וטפל לתחילה שהוא העיקר, אבל הכא הכתיבה ודאי לא הוה מהעיקר שהרי שייך כתיבה בלא דינים אלו, אלא כיון דקדושת ספר עלי' די לן להשקות, נמצא דגם כשיש דין כתיבה בכהן וכד' הוא רק שיהא עליו שם מגילה ותו לא מידי, ולא הוה תחילת דין אלא שייך למשפט ודו"ק.

ויתורץ לן נמי הקו' מה חידש רבא, דלדידן שפיר חידש לן דגם בכתיבה שייך דין משפט, שהרי בכתיבה מצינו גם גווני דלא בעינן ביום, לכך הוצרך לחדש לן דבכתיבת מגילת סוטה עצמה ודאי צריך ביום, וגם זה יש לו סמך דמשפט היכא דנכתב לשם מגילת סוטה.

מקור: רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א

פרשת כי תצא